

Københavns kommunale Folkekøkken.

—o—

Verdenskrigens Virkninger her hjemme spores nu ogsaa i de Folkekøkkener, som oprettes rundt om i Landets større Byer, og som, vi maa haabe, ikke vil forsvinde med Krigens Ophør, men gaa over til at blive en fast Institution, saaledes at de Kvinder, som har deres Erhverv udenfor Hjemmet, kan have en let og billig Adgang til det Middagsmaaltid, som de tidligere sikkert ofte maatte give Afkald paa, fordi det var dem for dyrt, eller fordi det store Arbejde med Madens Indkøb og Tillavning kostede dem for meget af deres knapt tilmaalte Fritid.

„Kvinden og Samfundet“ har da ogsaa med Glæde set, at Københavns Kommune, som vel rettelig burde være gaaet i Spidsen med denne stærkt paakrævede Foranstaltning, nu omsider har taget Eksempel efter flere af Landets andre Byer og oprettet sin store Folkekøkkencentral, hvorfra Maden i Vogne skal sendes ud til Udleveringssteder i forskellige københavnske Kommuneskoler. Derimod har det forbavset os højlig, at det har været nødvendigt i dette Tilfælde at lægge baade Ledelsen og den praktiske Gerning i Hænderne paa Mænd alene. Borgmester Lehmann bistaas af Kontorchef Nielsen i Magistraten, hvem det er overdraget at tilrettelægge Bespisningen i dens Detailler, og af Inspektør Friis paa Almindeligheden, endelig er der ved Madlavningen ansat en mandlig Kok.

Som man ser er Kvinderne ganske udelukkede fra det københavnske Folkekøkkens Forvaltning, endskønt man paa Forhaand kan sige, at der i København maa være fuldt ud kvalificerede kvindelige Kræfter til Raadighed. At en Kok, til hvis Anbefaling fremføres, at han i en Aarrække har været Køkenchef paa Kongeskibet Dannebrog, fortrinsvis skulde eje Betingelser for at fremskaffe Tusinder af Mennesker den mest nærende Mad til den lavest mulige Pris — saaledes som Folkekøkkenets Princip er — tillader vi os at betvivle.

Erfaringen har flere Steder lært, at den mandlige Arbejdskraft i Køkkenfaget selv bortset fra den

højere Løn, er langt dyrere end den kvindelige, men det skulde glæde os, om Københavns Kommune ikke kom til at gøre denne Erfaring. I Næstved Folkekøkken, som er oprettet paa Initiativ af et kvindeligt Byrådsmedlem, og administreres af denne Kvinde, ligesom al Madlavningen besørges af Kvinder, fremstilles en fortræffelig tilberedt og nærende Middag paa 2 Retter Mad for 35 Øre Portionen, uden at Køkkenet derved giver Underskud, fraset Startningsomkostningerne. De Herrer Lehmann og Friis, som var nede at studere dette Køkken, burde herfra have hentet den Erfaring, at det udmærket godt lader sig gøre at lægge dette Arbejde i Kvinders Hænder.

Der vil nu efter Tilskyndelse af Regeringen blive oprettet Køkkener af denne Art hele Landet over, og Kvinderne, og især de kvindelige Kommunalraadsmedlemmer, bør være paa deres Post, at ikke Eksempel fra København følges med Hensyn til Køkkenledelsen.

Den Gang Smørkærningen forlod Hjemmene og blev lagt ud i Andelsmejerierne, gled denne oprindelig kvindelige Syssel over paa Mændenes Hænder. Udviklingen vil om ikke længe ogsaa medføre, at Madlavningen lægges udenfor Hjemmene og over i store private eller offentlige Køkkencentraler; Folkekøkkenerne betegner et Skridt hen ad denne Vej. Hvis Kvinderne nu ikke er tilstrækkelig vagtsomme, vil det gaa med Madlavningen som med Smørkærningen, den vil udenfor Hjemmene blive et mandligt Virkeomraade. Men hvis dette sker, da kan Kvinderne takke deres egen Passivitet derfor, thi de er nu baade talmæssig og lovmæssig i Stand til at værgе deres egne Interesser, naar de samler sig derom.

Enkerne.

—o—

I mit Stykke om Enkerne i „Kv. og S.“ for 15de Februar har jeg opgivet Dyrtdstillaget til 25 pCt. Det beror paa en Fejltagelse. Det er 50 pCt, nemlig 50 Kr., 40 Kr. og 30 Kr. om Aaret pr. Barn.

Maa jeg samtidig rette en meningsforstyrrende Trykfejl. Side 35, Sp. 2 L. 15. fra neden staar der: Vaskeregninger, skal være „Vaskeriejere“.

Gerda Welding.

Russiske Kvinder.

—o—

I Rusland har Kvindesagen endnu ikke taget ret stærk Fart, men mange Kvinder ser dog klart, hvorefter Vejen bør gaa. Et af deres Kvindeblade bringer i December 1916 følgende

Opraab.

Det er til Jer Hustruer og Jer, der venter at blive det, at jeg her taler.

Jeg taler til Jer, som elsker; taler baade til Jer, som har givet Jeres Mand Jeres ganske Sjæl og Legeme, og til Jer, som en Gang med Tiden vil gøre det.

I Lykkelige, som glemmer, at Ulykken vaager. Husk:

„Hvem der kan sige:
Jeg har Lykken i Eje,
Han har allerede vandret en Tid
Gennem lysende Dag med Sol saa
blid
Og nærmer sig Nattens mørknede
Veje.“

Jeg gjorde som I. Elskede — elskede, vildt, sindssvagt —. Jeg sagde til mig selv, han er den, som jeg ventede, han er saadan, som jeg skabte ham i mine Drømme. Og jeg gav ham Sjæl, Legeme og hver eneste Tanke. Jeg levede ved ham. Bad til og troede paa ham som paa en Gud. Jeg troede ham mere end mig selv. Hele mit Liv, hele mit Haab hvilede i den Tro. Paa den Tro byggedes min Lykke, fra den Tro fik jeg hver en Viljekraft, jeg ejede.

Han var min Sol. — Og Solen slukkedes. — Den slukkedes, som den slukkes for tusinde andre. Han bragte mit Liv som Offer til en smuk Hals og et pikant Ansigt. Uden at tøve styrtede han med et Slag hele mit skønne Slot i Støvet.

Nu maa I ikke tro, jeg vil sige til Jer: Lad være at elske. Eller at jeg vil fordømme Mændene og bebrejde dem deres Daarlighed. Dette er jo en gammel Sag, saa gammel som Verden selv. Nej, jeg vil sige til Jer: Elsk ikke udelukkende din Mand. Elsk Menneskene, elsk Videnskaben, Kunsten, Livet, Naturen. Ja, elsk det gode, det skønne. Gør din Sjæl mangelstrengt, saa den kan fange alle Livets Toner. Og skulde det saa ske, at den Streng springer, som